

Heraldika a genealogie
č. 1 – 2/2010
Samostatný separát

Sklářský rod Blaschků - Nástin genealogie

(Studie obdržela záštitu České komise pro UNESCO)

Vladimír Dufek a Michal Gelnar

1. Úvodem historické poznámky o českém skle

Sklo je zařazováno k produktům, považovaným ještě v nedávné minulosti za významné zboží, a to nejen z pohledu řemeslného, ale také uměleckého ztvárnění. Díky dlouholeté tradici se českému sklu dostalo zvláštních označení, perla v rakouské koruně, středoevropský fenomén, aj. Nejstarší zmínky o skle sahají u nás až do 12. století. O chrámovém skle je řada zmínek již ve starých církevních spisech. K jeho výrobě se vyjadřuje benediktin Theophilus z Kolína nad Rýnem ve druhém díle třísvazkového spisu *Diversarium artium schedula* z let 1122/3, v Želivském klášteře je roku 1139 zmiňován sklář Gerlachus, z roku 1162 je citován v Sázavském klášteře latinský zápis o malbách na skle Reginarda z Met.

Počínaje 14. stoletím se začíná obchodovat vedle plochého skla pro kostelní okna a kruhových terčíků, z nichž byla sestavována po zalití olovem také okna světských staveb, s tzv. pateříky, korálky s otvorem, masově vyráběnými pro benediktinské růžence. Uvádí se, že jeden sklář vyrobil denně jeden až tři tisíce pateříků, dopravovaly se v sudech, kam jich bylo umísťováno až dvě stě tisíc. Rozvoj obchodu provázelo v Praze založení cechu malířů a štítařů roku 1348, do něhož byli přiřazeni také sklenáři. České sklo obdivoval u nás roku 1451 Aeneas Silvius, pozdější papež.

V severních pohraničních oblastech, historicky pojmenovaných jako Sudety, pohoří kanců, zůstávala za dob první kolonizace kolem roku 1200 nevyužita dřevní hmota z mýcených polesí, když k výstavbě nových osad postačovaly jen zvlášť vybírané kmeny. Majitelé tehdejších panství proto zvali do nově obydlovaných míst skláře, kteří ke své činnosti potřebovali vedle domácího, snadno dostupného kvalitního písku, obrovské množství dřeva, jak k otopu sklářských pecí, tak i k výrobě nezbytné sklářské suroviny, nazývané tehdy salajka (sal Lauge, K_2CO_3).

Obchodní produkt byl veden pod názvy draslo, nebo potaš (Pott Asche, hrncový popel). Vznikal loužením popela určitých druhů stromů, zejména buků, jejichž popel obsahoval nejvíce žádaného draslíku. Tisíce spálených stromů poskytovalo po odpaření vylouženého popela jen kilogramy salajky, takže časem se stávalo dřevo deficitním, k čemuž přispívala i rostoucí spotřeba výdřevy při konkurenční důlní těžbě stříbra v Horách Kutných (plavení dřeva až z Podkrkonoší), Jáchymově i jinde.

2. Cisterciácký klášter u hradu Osek

V západní části Sudet, podhůří Krušných hor byli nejstaršími provozovateli sklářských hutí cisterciáckí mniši. Na pozvání Hrabišice Milhosta z Maštova přišel z bavorského kláštera Waldsassen s doprovodem opat Ruthard a účastnil se založení kláštera Osek v roce 1191. Fundaci potvrdil písemně kníže a biskup Jindřich Břetislav. Konstatování K. Charvátové (1), že kláštery provozovaly náročné řemeslné provozy, jako železářství, či sklářství, je bohužel pro naše pátrání příliš obecné. Podrobnosti však plynou z práce A. Kirscheho (2), podle něhož bylo v oblasti Krušných hor počínaje rokem 1200 založeno 103 sklářských hutí, z toho 38 na české straně hřebene. Šlo zprvu o tzv. Wanderhütten, hutě posouvané po určité době blíže ke zdrojům dřeva, zpravidla proti proudu vodních toků. Připomeňme, že oblast dnešního Johangeorgenstadtu včetně Schneebergu patřila do roku 1356 České koruně. Z téhož roku pochází cestopis J. Mandevilla, vyzdvihující úroveň českých skláren. Většina tehdejších skláren a přechodných lesních obydlí mnichů, *grangii*, byla zničena za husitských válek. Z Krušnohoří odešly tehdy sklářské rodiny až do Francie, kde byl u Darney zaveden výrobní postup *procédé de Bohème*. Jejich potomci Henneselové d'Ormois před povýšením do hraběcího stavu roku 1713 si dali prošetřit svůj původ z českého království genealogickým průzkumem, který sahál až k roku 1392, známy jsou i další rody.

3. Od Krušnohoří k Záhvozdí

Také v Lužických horách, řazených pod název Sudety, jsou zmiňovány velmi staré sklárny. Receptury na výrobu skla dědili tehdejší skelmistři v Záhvozdí (Zagost, rozprostírající se od České Kamenice po Žitavu) z generace na generaci a úzkostlivě je tajili. I odtud však odcházely rodiny sklářů, zejména později za třicetileté války, do jiných zemí Evropy, jmenovitě do Anglie a Švédska. Opačným příkladem šíření slávy českého skla je pobyt italského skláře Giuseppe Briatiho v Čechách v letech 1727-30. Odvedl odtud zkušené skláře do Benátek, kde mu Rada desíti udělila 23. 1. 1736 privilegium na výrobu *cristallo boemo*. Jakost výrobků předčila místní muranské zboží, bohužel nelze zjistit jména tehdejších našich odborníků. Na tomto místě je vhodné upozornit na hlavní rozdíl mezi složením skla středoevropského s charakteristickým obsahem *draslíku* a sklem přímořských, kde popel byl získáván spalováním sinic, denně vyvrhovaných mořským přílivem na pobřeží. Ty obsahovaly na rozdíl od spalovaných stromů *sodík*.

4. Pojizeří, rodný kraj Blašků

Soustředíme-li se na hory Jizerské, v jejichž podhůří Blaškové žili, nelze přehlédnout kolonizační činnost cisterciáckých mnichů z Hradiště (Gredis

monachorum). Údaje o datu vzniku kláštera kolísají mezi lety 1145-77. Klášter nedaleko dnešního Mnichova Hradiště byl založen pod patronátem Markvarticů. Šlo o dceřinou fundaci konventu Plasy v západních Čechách, který vznikl v letech 1144-45. Kultivování zalesněného území postupovalo směrem k severu. Nejzazší osady v náhorní plošině nad hodkovickou kotlinou, Rádlo a Rychnov, byly založeny kolem roku 1250, jiné české vesnice, např. Držkov jsou ještě staršího původu.

Sledujeme-li činnost kláštera Hradiště, můžeme si povšimnout, že arcibiskup pražský Arnošt z Pardubic roku 1359 souhlasil pro nedostatek katolických kněží s obsazením fary v Držkově mnichy cisterciáckými. Souvislost se šířením znalostí výroby skla, obdobných prokázanému působení oseckých cisterciáků se nepodařilo doložit. Avšak ves Zásada, sousedící s Držkovem, pod jehož farnost patřila, se stala vyhlášeným střediskem šíření sklářského obchodu a její rodáci za působení rychtáře Jana Šourka proslavili později české sklo po celé Evropě.

Archeologický průzkum sklářských lokalit Jizerských hor je zatím jen útržkovitý. Přesto je zde známo asi 30 skláren, většinou navazující na renesanční hutě ze 16. století.

5. Stručná historie Hodkovicka a Českodubaska

Podle zkazky o uhlíři Hodkovi, který tu kdysi zachránil českého knížete před medvědem, mají Hodkovice nejen název, ale i medvěda v erb. Hodkové strážili zemskou stezku z Prahy do Frýdlantu a dále do Lužice, podobně jako na jihu Čech Chodové. V místě byl brod přes říčku Mohelku, slovanské sídliště vzniklo za vlády knížete Břetislava I. mezi lety 1034-55. V nedaleké Nové Světlé (dnes Český Dub) vznikl v letech 1109-15 nad potokem Ještědkou knížecí hrad Vladislavice s románským kostelem. První kamenné stavby začínal stavět v období 1197-1228 rod Markvarticů. Jejich **erb č. 1** se stříbrným lvem v zlatém poli je uveden spolu s dalšími na zadní straně obalu.

Roku 1241 tam počal budovat johanitskou komendu důvěrník krále Václava I. Havel z Lemberka (*Gallus de Yablonni*). Jeho **erb** má **č. 2**. Je na něm modrý lev na žlutém poli. Také jeho manželka Zdislava, v přítomné době blahoslavená, dvorní dáma královny Kunhuty, dbala o osvětu. Roku 1250 založila v místě dominikánský klášter. Na přelomu listopadu a prosince roku 1357 pobýval ve Světlé císař Karel IV. se svým dvorem. Na listinách zde vydaných se po prvé vyskytuje nový název Dub. Roku 1373 je zde uváděn městský rychtář, *iudex de Duba, alias Swietla*.

V letech 1274-1376 vlastnili obec Hodkovice (Hotkowicz, alias in Chodonibus) páni z Dražic (erb č. 3). Pro sklářskou historii není bez významu zmínka, že v roce 1272 dal biskup Jan z Dražic „*zhotovit pro baziliku sv. Víta v Praze dvě barevná skleněná okna, když tam vítr vytloukl roku 1264 okna prostá*“. U jejich hradu Dražice nad Jizerou se nalézaly vsi Staré a Nové Benátky, vyvolávající úvahu o souvislosti s vlašskou sklářskou tradicí. Trvalý vztah rodu k Hodkovicím

vyplývá i ze skutečnosti, že daleko později, v roce 1717 tu dal vystavět kostel svatého Prokopa pražský biskup Jan III. Dražický.

O spojení Hodkovic se sousední slovanskou osadou Libenow se píše za Jana z Biberštejna (1376-85, **erb č. 4**). Němečtí kolonisté, pozvaní Biberštejnem pro ni zavedli název Liebenau. Období husitských válek i vpády vojsk lužického Šestiměstí mezi roky 1444-96 přinášely regionu hospodářský rozvrat. Po krátkou dobu vlastnil region Jiří Berka z Dubé (**erb č. 5**) a po něm páni z Vartenberka (**erb č. 6**). Roku 1552 získal zdejší panství Jan z Oprštorfu, hejtmán knížectví opolského a ratibořského. Vzhled města Český Dub v roce 1565 je zachycen na vedutě (**Obr. 1**), představující i tehdejší erb. V období 1591 až 1619 zde působil rod Smiřických (**erb č. 7**). Za jejich působení tu byla roku 1615 postavena škola.

Na počátku třicetileté války byl majitelem regionu kníže frýdlantský, Albrecht Václav Eusebius z Valdštejna (**erb č. 8**), který své panství postoupil generálu svého vojska Mikulášovi Desfours roku 1628. Po Valdštejnově smrti roku 1634 daroval císař Ferdinand II. zkonfiskované panství frýdštejnské a českodubské hraběti Janu Ludvíku Isolanimu. Region přešel nedlouho po jeho smrti do vlastnictví ženského kláštera řádu sv. Augustina ve Vídni, kam vstoupila jeho dcera Regina po úmrtí své sestry Anny. Poslední **erb č. 9** je z roku 1850, kdy vznikl soudní okres Český Dub.

Strategický význam Hodkovic spočíval v poloze pod ještědským hřebenem tvořícím evropské rozvodí. Na jih tekoucí řeky Mohelka, Kamenice a Jizera směřovaly do Labe a odtud do Severního moře, zatímco obě Nisy spolu s Odrou do Baltického moře. Význam Hodkovic potvrdil mj. spoluvladař Marie Terezie Josef II., který zde přenocoval několikrát, naposledy ze 14. na 15. 9. 1779. Druhého dne vyjel na koni v průvodu generála Laudona na kopec Špičák (637 m.n.m.), ke zbytkům valů z bitvy s Prusy v roce 1778, aby posoudil možnost vybudovat zde vojenskou pevnost k ochraně severních zemských hranic. Tuto událost připomíná pamětní deska, zasazená zde do kamene. Nakonec však zůstalo u posilování stávajících pevností v Terezíně a v Josefově.

Po požáru Hodkovic dne 8. 4. 1806, kdy shořelo 152 dřevěných obydlí, ušetřen zůstal jen farní kostel sv. Prokopa a pivovar. Došlo k rychlé výstavbě zděných obydlí, díky které již za dva roky po požáru získaly Hodkovice statut města. Na **obr. 2** je snímek radnice na náměstí. Na protilehlé straně náměstí vznikl palác obchodní společnosti Unger & Co, zachycený na **obr. 3**.

Ze staré frýdlantské stezky procházející městem, se stala roku 1826 císařská silnice, spojující moře Jaderské (Terst) a Severní (Hamburg). V té době zde vyrostly moderní exportní firmy se sklem, o nichž je pojednáno v další kapitole.

6. Předchůdci hodkovického sklářského rodu Blaschků

Po několik staletí proslavovali svobodné sklářské podnikání odborníci, přicházející ze zahraničí: saští Schürerové, Wanderové, Preusslerové a další.

Nelze však opominout ani tuzemské místní usedlíky, mezi něž bezesporu patřil hodkovický rod Blašků, který byl uváděn též jako Blažkové (3), nebo v poněmčeném tvaru Blaschkové. Z údajů matrik, kronik a dalších podkladů (např. *Berňí rula 1564*) jsme sestavili **tabulky 1a, 1b** přímých předchůdců světoznámých sklářských umělců, Leopolda Blaschky a jeho syna Rudolfa. Podrobná genealogie M. Ludwig-Neumannové (4) přináší obdobné údaje, avšak její názor, že umělci Leopold a Rudolf s tímto rodem nesouvisejí, není na místě.

Tabulka 1a: Základní data prvních pěti generací rodu Blašků

1. Matouš Blašků, j, syn Jakub
2. Jakub (1599-1664), r, měl sedm potomků, třetí Wenzel
3. Wenzel (1647-1727), r, p, měl šest potomků, čtvrtý Henrich
4. Henrich (1686-1746), p, r, měl dva potomky, druhý HJB
5. Hans Josef Blaschka (1725-1792), r, h, měl sedm potomků

Písmena za jménem znamenají hlavní místa pobytu: j - Jílové, r - Radoňovice, p - Pelíkovice, h - Hodkovice.

Počátky rodu Blašků jsme našli ve statku Jílové, sousedícím s panstvím Malý Rohozec na Turnovsku. Jistě je na místě zde doplnit, že toto panství zakoupil později (roku 1834) od knížete Rohana Ferdinand Xaver Unger, syn Marie Anny Blaschkové ze šesté generace, nazývaný *sklářským králem Jizerských hor*. Na panství usadil druhého syna Karla Augusta Ungera (1832-1906). Roku 1868 byl Karel August za významné úspěchy v zemědělství vyznamenán rytířským křížem řádu císaře Františka Josefa, roku 1877 se stal členem zemědělské komory pro Čechy a ke dni 25. 6. 1872 byl povýšen do šlechtického stavu. Pochován je na vyšehradském Slavíně. Vzhledem k tomu, že se nezabýval sklářstvím, není v tabulce uveden. Jeho starší bratr Ferdinand přestěhoval zděděnou sklářskou výrobu do Temného dolu u Maršova v Krkonoších a obchodní činnost do Potočné u Tanvaldu.

Matouš Blašků (v první řádce tabulky) koupil pro syna Jakuba stavení ve vsi Radoňovice, nynějším předměstí Hodkovic. Jakub se tam přestěhoval roku 1636 s manželkou Elisabeth a roku 1642 tam zakoupil další stavení. Z jeho sedmi potomků se začal zajímat o obchodování se sklem třetí syn Wenzel, který se přestěhoval za manželkou do Pelíkovic, které ležely blíže k jediné sklárně v okolí, v Syřišřově. Nepodařilo se však vypátrat obchodní styk rodiny se sklárnou, což platí i pro další generaci, čtvrtého Jakubova syna Henricha. Ten se vrátil do Radoňovic, kde se oženil a počal se zajímat o sklářskou problematiku, když vodní mlýn přeměnil na brusírnu skla. Za skutečného zakladatele sklářské tradice lze však považovat až jeho syna, Hanse Josefa Blaschku (HJB). Z jeho sedmi dětí jsou v tabulce 1b uvedeny jen čtyři, úzce související se sklářskou

tradici rodu.

Tabulka 1b: Navazující tři sklářské generace rodu Blaschků

6.	Ferdinand (1760-1808)	Marie Anna (1771-1818)	Johann (1776-1819)	Josef (1779-1851)
7.	Jos. Augustin (1796-1857)	Ferd. X. Unger (1796-1849)	<i>Conrad</i> (1810-1900)	Leopold (1822-1895)
8.	Josef (1815-1850)	Ferdinand Unger (1829-1890)	<i>Konrad</i> (1849-1913)	Rudolf (1857-1939)

Mezi potomky HJB nejsou v tabulce 1b uvedeni ani Barbara (*1758), Wenzel (*1762) a Franz (1765), kteří se v Hodkovicích výrazně neprojevovali. Třetí sloupec končí představiteli textilní větve (*kursiva*), podrobněji popsány v tabulce na vnitřní straně obalu vzadu.

7. „Gründer“ sklářské tradice HJB

Hans Josef Blaschka byl titulován latinsky „*negotiator lapillione*“, nebo „*lapillicida*“. Po svatbě s radoňovickou Marií Annou Thomasovou dne 17. 11. 1754 si pořídil u pily svého tchána sklářskou pec. Výhodou pro její provozování byl levný přísun zbytkového dřeva. Brzy se stal faktorem a váženým obchodníkem. Jeho vnuk Leopold Blaschka ve svých pamětech zmiňuje s nadsázkou svého děda jako nejznámějšího skláře v Čechách. Roku 1770 se HJB přestěhoval do Hodkovic a přeměnil roku 1791 svou sklářskou firmu na obchodní společnost *Blaschka & Söhne*. Ve své závěti odkázal oběma spolumatelům, Johanu Josefovi (1756-1802, v tabulce 1b neuveden) a Ferdinandovi po 1200 zlatých, což byla nemalá částka. Uvedl, že pilně pracovali v těžkých podmínkách bez ohledu na své zdraví. Druhý z nich zanechal desetiletého Josefa Augustina, budoucího nejvýraznějšího reprezentanta firmy.

Pokud by v souhlasu s údaji několikaletého řešitele evropského „blaškovského“ grantu H. Reilinga (5) byl Hans Josef dědečkem Leopolda Blaschky, musel být Josef nemanželským synem HJB což jsme v matrikách skutečně našli. HJB patrně zařídil ze společenských důvodů zapsání syna na Wenzela, nebo Franze, o němž se zmiňují pozdější farní záznamy z Antonínova a ze Smržovky.

Se jménem Josefa se setkáváme v hodkovické matrice L41/5, kde je na straně 587 nadpis „*illlegitimi, deinceps inter legitimis scribentur*“. Dne 26. 11. 1779 je tu ve vsi Pelíkovice uvedeno jeho narození. Je možné, že se jeho výchovy ujal později Franz, kterému bylo v době narození Josefa 14 let, nevystihuje proto skutečnost poznámka matriky L20/9 na str. 8, že je Franz otcem Josefa.

Paměti Leopolda Blaschky uvádějí jako nejstaršího předka z 15. století jménem Blasius v Praze. Patrně se o něm dočetl otec Josef při studiích na

pražském Vysokém učení Technickém u profesora Gerstnera (obor fyzika a mechanika) a vyprávěl o něm svým synům. Ve spise „*Dějiny řemesel a obchodu v Čechách v XIV a v XV. století*“ známého historika Zikmunda Wintera je na s. 538 knihy III. uvedeno:

1484 Blažek, Blasius, lapicida na Nov. m., žena Anna, kup. vinici.

1505 se o mistru kamenickém Blažkovi zmiňují též zápisy kutnohorské. Ze souvislosti mezi pražským **lapicidou** a hodkovickým **lapillicidou** plyne, že nešlo jen o rodinnou pověst.

Triadvacetiletý Josef si po studiích vzal v roce 1802 Františku Kočvarovou z Českého Dubu. Stejně jméno se objevuje v českodubské matrice ke dni svatby jejich třetího syna Leopolda, 6. 11. 1854 jíž se Josef Blaschka nedožil. Na svatebním záznamu (**obr. 4**) se objevuje podpis Leopoldova staršího bratra Vinzenze, zlatníka.

Blaschka Leopold, zlatník z dolního předměstí českého Dubu č. 19, manželský syn zemřelého Josefa Blaschky, mechanika z dolního předměstí Českého Dubu č. 61 a Franzisky, dcery Karla Kočvara, krejčího v dolním předměstí Českého Dubu č. 64.

Příl: Přihlašovací list ke svatbě radě města Český Dub z 19.10.1854. Karolina Riegel, manželská dcera Franze Riegela, soukenického mistra z dolního předměstí Českého Dubu č. 19 a Anny, dcery Františka Eichlera, tiskaře kartounu v dolním předměstí Českého Dubu č. 38.

Já Franz Riegel, otec nevěsty, dávám své dceři Karolíně otcovské svolení, aby si vzala Leopolda Blaschku, manželského původu a potvrzují toto svolení svým podpisem a podpisy svědků, uvedených v dokladu (Franz Porsche, sedlák ze Schönbornu č. 61, Vinzenz Blaschka, zlatník v dolním předměstí Českého Dubu.

Oddal děkan Albertus Küffers.

8. Textilní větev Blaschků

Vraťme se však do Hodkovic. Po smrti obou bratrů, spolumajitelů společnosti, se postavil do čela sklárny nejmladší syn Johann a úspěšně ji provedl ekonomickým úskalím napoleonských válek, prováděným devalvací měny. Mezitím dospěl Ferdinandův syn Josef Augustin, takže byla zajištěna kontinuita vedení firmy po smrti Johanna v roce 1819 (snímek jeho náhrobku je na **obr. 5**). Johannův syn Conrad, původně rovněž sklář, nechtěl hrát ve společnosti „druhé housle“ a prozíravě se rozhodl založit v roce 1836 textilní továrnu *Blaschka & May* (**obr. 6**), pro níž využil na jedné straně sklářský kapitál, na druhé straně zahraniční zkušenosti partnera, který nemohl z vlastních prostředků zajistit pořízení nejmodernějších anglických strojů. Když po třech letech Anton May zemřel, byla firma přejmenována na *Blaschka & Co*.

U textilní větve Blaschků, jejíž genealogie je zachycena na vnitřní straně obalu vzadu, se setkáváme také s výraznými jedinci, kteří dosáhli šlechtického stavu, např. v tabulce neuvedený Ferdinand Blaschka, majitel zámku Mitrovice

a konečně i Konrád Blaschka, který po svatbě s Marií von Schmitt se dopracoval až do vedení největší textilky v monarchii. Tu založil v Českém Dubu jeho tchán Franz von Schmitt (1816-1883), který shodou okolností začínal svou kariéru právě v hodkovické textilce. Jako svatební dar pro Marii dal roku 1880 postavit vilu Blaschka (**obr. 7**), která dnes slouží jako Podještědské muzeum.

9. Provázanost hodkovických sklářských rodů

Kapitolu o hodkovických sklářských rodech je na místě doplnit ještě o další, rodinnými vztahy provázaný rod, totiž Špičků, jejichž jméno nacházíme i v polské transkripci Spiczkové, či německé Spietschkové. Hostiřnec u Zlatého lva na rohu Pražské ulice a hlavního náměstí přinášel dlouhá léta obživu řezníku Jiřímu Špičkovi, uváděnému v Berní rule 1654, jeho dalším potomkům Danielovi (1736-1802), jeho synu Ferdinandovi (1765-1823) a vnukovi Ferdinandu (1788-1848), který se stal v letech 1813-21 starostou Hodkovic. Jeho starší bratr Vinzenz Spiczka (1763-1814), původně koželužník, se vložil do obchodování se sklem a po požáru Hodkovic v roce 1806 měl dostatek prostředků, aby na místě zaniklého hostince postavil obchodní dům, který je dodnes chloubou města, po přestavbě ve stylu benátské renesance Ferdinandem Xaverem Ungerem. Svou dceru Viktorii (1795-1831) provdal Vinzenz roku 1814 jako bohatou nevěstu za osmnáctiletého Josefa Augustina Blaschku. Ten vystřídal za sedm let v úřadě starosty svého příbuzného, Ferdinanda Spiczku a úspěšně zajišťoval rozvoj města po celé čtvrt století.

Do dějin města se starosta Blaschka zapsal dvěma mimořádnými událostmi. Tou první byla návštěva ruského cara Mikuláše I., který se při cestě do Mnichova Hradiště k setkání tří monarchů zastavil se svým doprovodem 13. 9. 1833 na radnici. Zápis uvádí jako důvod převlek z cestovního do slavnostního úboru, pozdější dodávky skleněných servisů do Ruska však nasvědčují, že byla obratně zavedena řeč i na místní špičkovou produkci skla. Ve vrcholné fázi dosahoval počet dělníků počtu 200.

Druhou, dlouho připravovanou slavností v režii starosty Josefa Augustina Blaschky byla "licitace", v jejímž rámci zakoupil kníže Filip Rohan 10. 6. 1838 Hodkovicko za 512 200 zlatých. Na počest Rohanů vystoupil střelecký spolek, založený při této příležitosti. Jeho členem byl i starostův syn Josef Blaschka (1815-1850), který brzy poté procestoval téměř celý svět.

V letech 1845-54 vystřídal v úřadu starosty Josefa Augustina Blaschku bratr jeho choti, Vinzenz Spiczka junior (1800-1854). Mladší dceru Kláru (1802-1862) provdal Vinzenz Spiczka jako nejbohatší nevěstu města roku 1819 za Ferdinanda Xavera Ungera. Ten se spojil s jeho synem Vinzenzem k založení exportní sklářské firmy a převzal výše zmíněný palác k obchodování se sklem na světové úrovni. Po získání bronzové medaile na první průmyslové výstavě v Praze roku 1829 získal roku 1836 na další výstavě medaili stříbrnou a na výstavách ve Vídni (1839 a 1845) medaile zlaté. V té době objem vývozu firmy *Unger & Co.* do řady evropských zemí i zámoří převyšoval 460 000 zlatých konvenční

měny. Při sledování příbuzenských propojení je zajímavé doplnit ještě svatbu Vinzenze Spiczky seniora v roce 1785 s Marií Annou Kittelovou, dcerou hodkovickeho chirurga Augusta Georga Kittela z pověstného rodu slavných léčitelů a původně také sklářů. O více než sto let později, roku 1911 došlo v rodině Blaschků k poslední z význačných svateb. Českodubský Konrád Blaschka, rytíř řádu železné koruny III. třídy, provdal dceru Marii za libereckého továrníka, Theodora Fritze von Liebieg. Konrádův bratr postavil roku 1910 před textilní továrnou vilu Blaschka. Přesto, že šlo o chloubu města, byla vila (**obr 8.**) při rozšiřování továrny v roce 1987 necitlivě zbourána. Zachovaly se pouze vitráže, z nichž jedna, pohled na textilní továrnu, je na **obr. 9.**

10. Světově proslulí sklářští umělci

Zvláštní kapitolu sklářské větve rodu představuje umělecká dráha Leopolda Blaschky a jeho syna Rudolfa. Výrazně lišila od výrobní praxe v Hodkovicích, neboť se oba zaměřili v českodubské umělecko-řemeslné dílně na vytváření vědecky přesných skleněných modelů flory a později také fauny na zvlášť vyrobených sklářských stolech s měchem (**obr.10, 11**). Vytvořili jich přes 4000 a jsou dodnes ozdobou řady předních světových muzejí, např. Botanického muzea Harvardovy University, USA a Corning Museum of Glass. Několik jejich modelů je zachyceno na **obr. 12-15.**

Závěrem jsou shrnuta některá data rodu Blaschků chronologicky:

1484 mistr cechu kamenického Blažek (Blasius, lapidica) zaznamenán v Praze (působil v chrámu sv. Víta)

1505 mistr Blažek působí v Kutné Hoře (chrám sv. Barbory)

*1599 ve vsi Jílovej Matouš Blašků (stáří 52 let v Soupisu poddanných podle víry z roku 1651), syn Jakub

1636 přestěhování Jakuba do domku koupěného otcem v Radoňovicích (manželka Elisabeth)

1642 zakoupení dalšího stavení v Radoňovicích

1647-1727 data Wenzela z 3. generace, Pelíkovice č. 23

+1664 Jakub (podle Berní ruly 1654 Jakub Blašků)

1686-1746 data potomka ze 4. generace Heinricha (manželka Anna Wolfová z Radoňovic č. 2)

12. 8. 1725 – 1. 10. 1792 data zakladatele sklářské firmy Hanse Josefa Blaschky (HJB)

17. 11. 1754 svatba Hanse Josefa Blaschky s Annou Marií Thomas v Radoňovicích

1756-1802 data prvního syna HJB, Johana Josefa, pozdějšího spolumajitele obchodní společnosti

1760-1806 data druhého syna HJB, Johana Ferdinanda, druhého spolumajitele obchodní společnosti

11. 1. 1770 stěhování rodiny do Hodkovic, koupě domu č.80 (nově 7)

1771-1818 dcera Marie Anna, první svatba s Joachimem Ungerem, druhá svatba s Antonem Ungerem

1776-1819 poslední syn Johann, uváděný též jako Joannes

1778 zakoupení domu č. 85 (nově 2) vedle hodkovické radnice pro syna Ferdinanda

1779-1851 data Josefa Blaschky, narozen v Pelíkovcích č. 20

1791 sepsání závěti HJB a převedení firmy na obchodní společnost Blaschka & Söhne

1796-1857 data Ferdinandova syna Josefa Augustina, starosty Hodkovic 1821-45

1802 svatba Josefa Blaschky a Francisky Kočvarové v Českém Dubu

1806 požár zničil v Hodkovicích 152 domů, 60 stodol a přidružených stájí

1806 po smrti starších bratrů v čele sklářské firmy nejmladší Johann

1808 rychlá obnova obydlí, Hodkovice městem

1810-1900 data Johannova syna Conrada, zakladatele textilní větve

1814 svatba Josefa Augustina Blaschky s Viktorií Spiczkovou

27. 5. 1822 – 3. 7. 1895 data třetího syna, Leopolda Blaschky

1836 Leopold na praxi v Turnově

1846 první svatba Leopolda s Carolinou Zimmermann

1850 na cholera zemřela Leopoldova první choť Carolina a syn Josefa Augustina, Josef Blaschka

1851 zemřel Leopoldův otec Josef

1853 cesta Leopolda do New Yorku, zastupuje tam oba bratrance, Josefa Augustina a Ferdinanda Xavera Ungera, majitele sklářských společností v Hodkovicích

6. 11. 1854 druhá svatba Leopolda s Karolinou Riegelovou

17. 6. 1857 – 1. 5. 1939 data Rudolfa Blaschky

1857 setkání Leopolda Blaschky s knížetem Kamilem Rohanem na Sychrovském zámku, s úmrtím Josefa Augustina Blaschky zaniká firma Blaschka & Söhne

1862 výstava cca 100 skleněných modelů orchidejí v Rohanském paláci v Praze

1863 výstava téhož souboru v Drážďanském muzeu, uspořádaná prof. Ludwigem Reichenbachem

1864 přestěhování rodiny Leopolda Blaschky do Hosterwitz u zámku Pillnitz, kde počal pracovat v zahradním ateliéru

1866 dokončen první soubor 76 modelů mořských sasenek pro South Kensington Museum

1868 soubor modelů orchidejí v muzeu Liège zničena požárem

1871 vydání katalogu uměleckých modelů v Drážďanech, úmrtím Theod. Spiczky zaniká poslední velká sklářská firma ve městě

1876 objednan druhý pracovní stůl pro Rudolfa u varhanáře Josefa Predigera, Albrechtice

Řada dalších dat je seřazena v zahraniční literatuře, např. (6).

Literatura:

1. Charvátová K., 900 let cisterciáckého řádu, Sb. Konf. Břevnov, 1998
2. Kirsche A., Glas und Holz, Dissertation TU Dresden, 2003, 220 s.
3. Bárta R., Sklo jako technická hmota, Sklářské rozhledy, 1949, č. 9-10, s. 157-165
4. Ludwig-Neumann M., Ahnengeschichte, Bamberg 1974
5. Reiling H., The Blaschka´s glass animals models, J. of Glass Studies, 1998, 40, p.105-126
6. Meechan Ch., Reiling H., (in Peto J., A. Jones, 2002,) p. 12 - 24